

Naar nieuwe wegen in zorg en welzijn te Hooge Mierde

Verslag van een discussie-avond op 8 december 2009

1. Inleiding

Op dinsdag 8 december 2009 werd in gemeenschapshuis De Schakel een discussie-avond gehouden voor senioren (55-plussers) over de gewenste voorzieningen, nu en in de toekomst, op het gebied van zorg en welzijn in Hooge Mierde. Ongeveer 30 senioren hebben er aan deel genomen. De avond was georganiseerd door de werkgroep Zorg en Welzijn van de Dorpsraad Hooge Mierde.

De werkgroep ziet het als haar taak om de zorg- en welzijnsvoorzieningen in Hooge Mierde op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren. Zij realiseert zich daarbij dat de voorzieningen op het gebied van zorg en welzijn al enkele jaren onder druk staan, vooral in de kleine kernen. Belangrijke oorzaken daarvan zijn de toenemende vergrijzing en het streven van de overheid om de nog steeds toenemende kosten van de zorg in de hand te houden. Het gevolg hiervan is dat de (gemeentelijke) overheid niet meer in staat is om alle noodzakelijke voorzieningen te betalen. Om de zorg- en welzijnsvoorzieningen op het huidige niveau te houden en zelfs te verbeteren zal dus naar creatieve oplossingen gezocht moeten worden. Vast staat in ieder geval dat zelfwerkzaamheid, een beroep doen op de directe omgeving van degenen die zorg nodig hebben (familie, vrienden, burens enz.), hierbij een belangrijke rol zal spelen.

In een levendige discussie, die geleid werd door wethouder Toon Antonis, brachten de deelnemende senioren veel suggesties en ideeën naar voren om Hooge Mierde nu en in de toekomst leefbaar te houden. De werkgroep Zorg en Welzijn zal daar dankbaar gebruik van maken bij het opstellen van haar werkprogramma voor de komende jaren.

2. Werkwijze

De aftrap voor de discussie werd gegeven door wethouder Antonis (voor de integrale tekst van zijn inleiding zie bijlage 1). Hij betoogde dat er onder ouderen veel verschillende ideeën leven over welke voorzieningen op het gebied van zorg en welzijn nodig zijn. Hij schetste twee situaties waarin die verschillende behoeften tot uiting kwamen. Zijn boodschap was dat zorgvragers niet de dupe hoeven te worden van de door de landelijke overheid opgelegde bezuinigingen, maar dat er dan wel een andere koers gevaren moet worden dan tot nu toe. Hij noemde het niet meer vanzelfsprekend dat de ondersteuning alleen door de gemeentelijke overheid geleverd wordt. Op de zelfwerkzaamheid van de gemeenschap zal volgens hem nog explicieter dan nu een beroep gedaan worden. “Iedereen moet een bijdrage gaan leveren aan de leefbaarheid, aan het welzijn van burgers binnen die gemeenschap”, zo was zijn boodschap.

Na zijn inleiding werden de ongeveer dertig aanwezigen in vier groepen verdeeld. Aan de hand van vier stellingen discussieerde iedere groep over de gewenste voorzieningen op het gebied van zorg en welzijn in Hooge Mierde, nu en in de toekomst, en hoe die gerealiseerd kunnen worden. De groepsdiscussies werden begeleid door leden van de werkgroep Zorg en Welzijn. Er waren twee combinaties van 4 stellingen geformuleerd. Twee groepen discussieerden over de ene combinatie (zie bijlage 2) en de twee andere groepen over de andere combinatie van stellingen (zie bijlage 3). De resultaten van de discussies werden op flip-over vellen genoteerd, die in de pauze in de zaal werden opgehangen.

Na de pauze volgde de plenaire discussie die geleid werd door wethouder Antonis. Hij haalde een aantal onderwerpen uit de opgehangen flip-over vellen en bevroeg de groepjes kritisch over de resultaten van hun discussie. Hierbij werd de aanwezigen ook de gelegenheid geboden om op elkaars resultaten te reageren.

3. Resultaten

De aanwezigen waren het er in het algemeen over eens dat het niet realistisch is om te verwachten dat in Hooge Mierde nog voorzieningen zoals een supermarkt en een huisartsenpraktijk te realiseren zijn. Gezien de korte afstand tot deze voorzieningen in de omliggende dorpen, vond men dat ook niet erg. Wel was men van mening dat minimaal de bestaande zorg- en welzijnsvoorzieningen gehandhaafd moeten worden en dat die zelfs op basis van de bestaande en toekomstige behoefte met creativiteit, technische hulpmiddelen, zelfwerkzaamheid, vrijwilligers en materiële en immateriële steun van de gemeente uitgebreid kunnen worden.

De voorkeur van het merendeel van de deelnemers aan de discussie ging er naar uit om in Hooge Mierde te kunnen blijven wonen. Wel konden zij er begrip voor op brengen dat inwoners vanwege de (zorg)voorzieningen naar elders verhuizen, bijvoorbeeld Reusel of Bladel. De groep die voor Hooge Mierde koos vond wel dat pogingen gedaan moeten worden om de bestaande voorzieningen uit te breiden. De volgende suggesties werden bediscussieerd:

- Een boodschappendienst. Hierbij wordt vooral gedacht aan vervoer naar en begeleiding bij het doen van boodschappen in een van de supermarkten in de omgeving. Voor deze mogelijkheid wordt gekozen omdat het doen van boodschappen gezien wordt als een sociale activiteit: bij het winkelen kom je in contact met andere mensen en heb je het gevoel er nog bij te horen. Pas wanneer een aantal mensen zo slecht ter been is dat zij zelf geen boodschappen meer kunnen doen, zou als aanvulling met een supermarkt afspraken gemaakt kunnen worden voor het thuis bezorgen van boodschappen.
- Ook een maaltijdvoorziening wordt op prijs gesteld. Ook hierbij gaat, vanwege de sociale contacten, de voorkeur uit naar een gezamenlijke maaltijd in het gemeenschapshuis De Schakel (zoals al door de Katholieke Bond van Ouderen wordt georganiseerd) of, als de prijs niet te hoog is, afwisselend in een van de horecagelegenheden in Hooge Mierde.
- Een bezoeken dienst kan volgens veel aanwezigen helpen om de eenzaamheid waar veel ouderen mee kampen te verlichten. De Zonnebloem en de KBO brengen al huisbezoeken, maar deze voorziening zou uitgebreid en wat meer gestructureerd aangepakt kunnen worden. Verder zou er over aanpak en mogelijkheden van terugkoppeling overleg moeten zijn met de huisartsen die cliënten in Hooge Mierde hebben.
- Via een centraal meldpunt moet het mogelijk zijn om een beroep te doen op een klussendienst voor eenvoudige werkzaamheden.

Bij alle deelnemers aan de discussie leefde het besef dat de vraag naar zorg door de vergrijzing in de toekomst alleen maar zal toenemen en dat de (gemeentelijke) overheid niet in staat zal blijken aan deze toenemende vraag tegemoet te komen, mede door een gebrek aan financiële middelen. Er zal in de toekomst dus meer een beroep gedaan moeten worden op het sociale netwerk van iemand die zorg nodig heeft (kinderen, familie, bureaus, vrienden, vrijwilligers). Hierbij werd echter wel een probleem geconstateerd. Dat steeds meer gezinnen bestaan uit tweeverdieners, beperkt de mogelijkheden. Of, zoals een van de deelnemers het formuleerde: onze kinderen raken in de problemen als wij de kleinkinderen niet meer kunnen opvangen, omdat we niet meer uit de voeten kunnen. Uitgesproken werd dat het in principe iemands eigen verantwoordelijkheid is aan te geven welke zorg hij of zij nodig heeft en na te gaan waar die zorg te verkrijgen is. Een eerste vereiste daarbij is dat iemand die zorg nodig heeft daar ook voor uitkomt en anderen inschakelt. Erkend werd dat veel mensen schroom voelen om een beroep op iemand te doen.

Een mogelijke oplossing voor de zorg in de toekomst werd gezien in een intensiever gebruik van technische middelen. Hierbij dacht men aan videosystemen, spreek-luistersystemen en elektronische signalerings- en alarmeringssystemen. Een belangrijke voorwaarde voor het gebruik van dergelijke systemen is het beschermen van de privacy. De meeste deelnemers zeiden zelf te willen bepalen wanneer zij dergelijke middelen aan of uit willen zetten. Men vroeg zich verder af of dergelijke systemen ook in bestaande woningen ingebouwd kunnen worden. Wat de kosten betreft was men van mening dat genoemde systemen “niet van een AOW-tje betaald kunnen worden”. Financiële steun van de gemeente werd onontbeerlijk gevonden.

Willen signalerings- en alarmeringssystemen effectief zijn dan is een meldpost die 24 uur per dag bereikbaar is noodzakelijk. Inschakeling van vrijwilligers en/of informele netwerken onder professionele begeleiding werd als een mogelijkheid gezien om aan deze voorwaarde te voldoen. Zo zou afgesproken kunnen worden dat familieleden, burens of vrijwilligers iedere morgen en avond even telefonisch contact hebben met iemand die zorg nodig heeft om na te gaan hoe het met hem of haar gaat. Hierbij speelt eveneens de behoefte aan privacy een rol. Ook vonden verschillende deelnemers aan de discussie dat zij door de dokterspost serieuzer genomen moeten worden als zij daar een beroep op doen.

Praktische alle deelnemers aan de discussie voorzagen dat in de toekomst de zorg- en welzijnsvoorzieningen in Hooge Mierde meer dan tot nu toe afhankelijk zullen zijn van de inzet van vrijwilligers. Men realiseerde zich echter wel dat het aantal vrijwilligers beperkt is en dat er van alle kanten een beroep op hen gedaan wordt. M.a.w. de spoeling wordt dun. Gepleit werd om de inzet van vrijwilligers structureel aan te pakken door o.m. het oprichten van een vrijwilligersvacaturebank. Verder zou regelmatig waardering getoond moeten worden voor de inzet van degenen die de zorg- en welzijnsvoorzieningen in Hooge Mierde op peil houden.

De meeste deelnemers aan de discussie gingen er min of meer als vanzelfsprekend van uit dat nieuwe en bestaande zorgvoorzieningen worden ondergebracht in het nieuw te bouwen, multifunctioneel gemeenschapshuis. Gedacht werd daarbij aan een ruimte waar o.a. diabetici hun injectie kunnen krijgen en waar bloed geprikt kan worden. Gepleit werd ook voor het onderbrengen van een servicepunt voor zorg en welzijn in het multifunctionele gemeenschapshuis. Bij dit servicepunt zou een dependance van het Loket van A tot Z ondergebracht kunnen worden. Algemeen was men van mening dat er nog heel wat schort aan de informatie over beschikbare voorzieningen en men vond dat deze informatie heel laagdrempelig toegankelijk moet zijn. Bij zo'n servicepunt zou ook de coördinatie en inzet van vrijwilligers ondergebracht moeten worden. Verder zou het servicepunt allerlei activiteiten kunnen organiseren, gericht op bijvoorbeeld het doorbreken van eenzaamheid en gebrek aan sociale contacten. Hierbij werd o.m. gedacht aan het organiseren van een “huiskamer”. Regelmatige contacten tussen het servicepunt en de huisartsen werd als wenselijk beschouwd.

4. Conclusie

Het besef begint door te dringen dat het heil op het gebied van zorg en welzijn niet langer van de overheid te verwachten is. Wil Hooge Mierde leefbaar blijven voor alle generaties en groeperingen, dan zal steeds meer een beroep gedaan moeten worden op zelfwerkzaamheid, formele en informele netwerken en vrijwilligers. Van de gemeente wordt daarbij materiële en immateriële steun verwacht. Tijdens de discussie-avond werden veel ideeën aangedragen om daar handen en voeten aan te geven. Duidelijk bleek ook dat er behoefte is aan coördinatie en

regie zo dicht mogelijk bij de inwoners zelf. De werkgroep Zorg en Welzijn ziet het als haar taak om in Hooge Mierde aan die coördinatie en regie inhoud te geven. Uiteraard in voortdurende samenspraak met de dorpsbewoners.

Bijlage 1

Beste mensen,

We zijn al een aantal jaren zeer actief met veel inwoners van Hooge Mierde aan de slag om de leefbaarheid van deze kern naar de toekomst toe te kunnen garanderen. En in dit geval is leefbaarheid een moeilijk te omschrijven begrip, een woord waar iedereen een bepaald beeld bij heeft. Hierbij kijken we breed naar het voorzieningen niveau wat bij draagt aan gewenste leefbaarheid. Het zijn niet alleen de tastbare voorzieningen die hierbij de revue passeren maar ook tal van andere aspecten worden hierbij betrokken. Denk aan de communicatie en het zelforganiserend vermogen.

Zichtbaar hierbij zijn de bouw van woningen voor de diverse doelgroepen, de verkeersveiligheid, werk, recreatie, onderwijs en zorg in zijn algemeenheid.

Zeer concrete zaken die nu al spelen zijn de bouw van woningen in de Leeuwerik, een nieuwe Schakel, de AED's die opgehangen gaan worden, het realiseren van kinderdagopvang.

Daarnaast staan er nog een groot aantal andere zaken in het integraal Dorps Ontwikkelings Programma die de komende twee jaar afgerond moeten zijn.

Vanavond zijn we bij elkaar om een beter beeld te krijgen wat de wensen, behoeften zijn als het gaat om het voorzieningen niveau voor de 55 plusser. Wat moet er zijn voor wonen, voor zorg en ondersteuningsdiensten en voor welzijnsactiviteiten

Deze wensen kunnen zeer verschillend zijn, maar wat vanavond mogelijk ook duidelijk zal worden is, dat de ouderen daar niet allemaal hetzelfde over denken. Wat de één vindt met betrekking tot een noodzakelijke/gewenste voorziening zal de ander daar absoluut geen behoefte aan hebben of nog niet aan gedacht hebben.

Aan de andere kant zien we steeds meer dat er onder de 55 plussers er totaal andere verwachtingen leven hoe zij en onder welke omstandigheden zij oud willen worden.

Dan nog maar in het midden gelaten of dat in Hooge Mierde of niet in Hooge Mierde is. Dit heeft natuurlijk met allerlei persoonlijke zaken te maken en is voor bijna iedereen anders.

Een ander zeker niet onbelangrijk aspect is dat de landelijke overheid het mes heeft gezet in de financiën als het gaat om voorzieningen met betrekking tot zorg. Ze voeren op een zeer creatieve wijze een grote bezuinigingsoperatie door. Steeds meer zaken gaan onder de AWBZ uit en komen bij de gemeente onder de Wmo, de Wet maatschappelijke ondersteuning. De gelden die de gemeenten daar voor krijgen zijn absoluut niet toereikend om op dezelfde wijze verder te kunnen gaan.

Daarbij is het klip en klaar dat er de komende jaren steeds meer ouderen binnen onze gemeente wonen.....meer ouderen staan voor meer zorg vragen.....meer ondersteuningsvragen, mogelijk meer financiële middelen, meer een beroep doen op mantelzorgers, vrijwilligsters.

Het moet uit de lengte of de breedte...maar neem van mij aan dat ik er als wethouder persoonlijk op toe zal zien dat er geen situaties ontstaan die niet door de beugel kunnen, situaties waar mensen echt de dupe dreigen te worden van deze bezuinigingen.

Ik zal alles op alles zetten om de zorg en dienstverlening voor iedereen toegankelijk te laten zijn, de ondoorzichtige regelgeving en papierwinkel te minimaliseren en er voor te zorgen dat er echt een gemeentelijk vangnet is voor situaties die daar om vragen.

De zorgvragers onder ons hoeven niet het kind van de rekening te worden van de opgelegde bezuinigingen....wel moeten we met zijn allen een andere koers gaan varen!!!!

Een proces in gang zetten waarin het gedachtegoed van de Wmo meer tot zijn recht komt. Er ons van bewust zijn dat de Wmo van ons allemaal is. De één zal een beroep doen op een voorziening en de ander zal de voorziening of een deel van de voorziening leveren. Het is niet meer vanzelfsprekend dat de ondersteuning alleen van overheidswege geleverd wordt. Op de zelfwerkzaamheid van de gemeenschap zal nog explicieter als nu een beroep op gedaan gaan worden, iedereen moet een bijdrage gaan leveren aan de leefbaarheid....aan het welzijn van burgers binnen die gemeenschap. We moeten de carrousel samen draaiende houden.

Zo dadelijk gaan we in werkgroepen aan de slag maar graag wil ik jullie een passage uit het dikke boek van de Sint niet onthouden. Deze rapportage van de gluur Piet heb ik na pakjesavond via de hoofd Piet van de Sint gekregen om te gebruiken voor de invulling van deze avond. Ik heb wel moeten beloven alles met privacy te behandelen omdat het zeer persoonlijke verhalen zijn. Daarom heb ik de namen bij de rapportage verzonnen, verder zijn het de letterlijke teksten uit het boek van de Sint:

Kees en Marie, Hooge Mierde, 30 november om 8 uur 's avonds,

Kees is 87 jaar en Marie 85 jaar, vanaf hun trouwen woonachtig in Hooge Mierde.

Kees zullen we een klein kadootje kopen voor Els van de thuiszorg omdat ze al jaren ons helpt bij het huishouden. Zij doet het zo goed, ze heeft een pluim[je wel verdiend en het kost ons niets want de drie uur huishoudelijke hulp per week wordt betaald door de gemeente, via de wet maatschappelijke ondersteuning.

Ook moeten we eens kijken of we niet meer uren nodig hebben per week, ik kan steeds slechter en het huis is zo ontzettend groot. Volgende week eens naar het loket van A tot Z gaan voor een herindicatie.

Marie we kunnen het huis ook verkopen want we kunnen alle twee steeds minder, ook den hof wordt veel te groot voor mij om elke week bij te houden. Dan kunnen we de kinderen volgend jaar eens verrassen met een flink bedrag op hun rekening, nu kunnen ze het wel gebruiken met al die studerende kleinkinderen.

Kunnen we zelf gaan huren of kleiner gaan bouwen hier in Hooge Mierde, een senioren woning, maar niet dat type patio woning wat ze nu in de Leeuwerik aan het bouwen zijn. Als we zelf bouwen en we zorgen ervoor dat bijvoorbeeld de douche is aangepast heb ik ergens gehoord dat de gemeente de speciale aanpassingen betaald. Zou je meteen kunnen vragen als je toch naar het loket van A tot Z gaat.

Moet ik weer naar Reusel, ik begrijp niet dat ze zo'n loket niet in elke kern maken, altijd maar weer in Reusel. Ik ga niet met de deeltaxi, moet ik soms wel een half uur wachten en het openbaar vervoer is een bar slechte verbinding met Reusel. Ik vraag ons Annelies wel om langs het gemeentehuis te gaan, zij gaat vrijdag toch boodschappen doen voor mij. Een kleine onkosten vergoeding en iedereen weer blij en ik hoef niet het huis uit.

Jan en Margot, Hooge Mierde, 30 november om 10 uur 's avonds,

Jan is 63 jaar en Margot is 60 jaar, vanaf hun trouwen woonachtig in Hooge Mierde.

Margot dit is misschien wel de laatste Sinterklaas die we in dit huis vieren.

Hoezo Jan? Volgend jaar met de vut en dan maar eens stil staan, zoals we altijd gezegd hebben, wat we dan gaan doen.

Onze grootste plannen om het huis helemaal te gaan renoveren kunnen we dan waar gaan maken. Maar het is en blijft een oud huis en de tuin is prachtig maar wel erg groot om elke week weer bij te houden. Als we eens ons huis zouden verkopen en er in de buurt, in Reusel of Bladel in het centrum, een appartement voor zouden kopen. Gewoon dichterbij de winkels gaan wonen, gezellig elke dag de boodschappen doen voor die dag. Dichterbij de markt, het

cultureel centrum en de bibliotheek. Het geld wat we niet nodig hebben op de bank zetten en gebruiken voor dingen die we ons altijd ontzegd hebben. Een keer vaker op vakantie, de auto van ons dromen. Voor de kinderen hoeven we het niet op zij te zetten. Die kunnen allemaal hun eigen kont wel krabben. Kunnen we iets extra's doen, laten een van de kleinkinderen tegen een vergoeding het zware huishoudelijk werk doen, kopen twee elektrische fietsen en gaan er op uit....ik zie het helemaal voor me.

Beste mensen zomaar twee voorbeelden uit het dikke boek van de Sint. Hij heeft ze zeker met een bedoeling op papier laten zetten en beide zullen zeker iets gekregen hebben wat bij hun wensen hoort.

Voor ons gewoon twee voorbeelden hoe je kunt zien dat wensen naar de toekomst totaal anders kunnen zijn.....dus de toekomst vraagt ook hier rekening mee te houden. Zeker als je weet dat je voorzieningen duurzaam en houdbaar moeten zijn voor verschillende jaren en dus rekening moeten houden met de maatschappelijke ontwikkelingen.

Kom we gaan aan de slag!!!!

Bijlage 2

Discussiestellingen/vragen A

1. Als je echt zelfstandig wilt blijven wonen kun je op latere leeftijd beter in het centrum van Reusel of Bladel gaan wonen, dicht bij de winkels zodat je zolang mogelijk zelfstandig boodschappen kunt doen.....in ons dorp komen er toch geen winkels bij.

Bent u het met deze stelling eens of ziet u nog mogelijkheden in Hooge Mierde?

2. Voor de ondersteuning die je van je kinderen krijgt hoef je niet in Hooge Mierde te blijven wonen. De kinderen hebben hun eigen leven en de afstand tussen hun woonplaats en Hooge Mierde is voor hen als het nodig is makkelijk te overbruggen.

Bent u het met deze stelling eens of zijn er andere mogelijkheden om de verlangde ondersteuning te organiseren?

3. Gewone ondersteuning met het poetsen van je huis heeft vaak niets te maken met een ziekte of een handicap, maar is een gevolg van het gegeven dat je ouder wordt en minder dingen zelf kunt doen. Dit zou je zelf moeten regelen of kijken of je dit in je eigen dorp kunt organiseren.

Als u het met deze stelling eens bent, wat is er dan nodig en hoe organiseren we dat?

4. Ik weet zeker dat er heel veel mensen in Hooge Mierde zijn die iets voor de ouderen willen doen, maar de vraag is of de gemeente of wij zelf daar geld voor over hebben.

Als u het met het eerste deel van de stelling eens bent, hoe zou u dan in contact willen komen met die vrijwilligers?

Discussiestellingen/vragen B

1. Als ik echt zorg nodig had zou ik het niet erg vinden dat er op mijn slaapkamer een camera zou komen hangen zodat ze me 's nachts als het nodig is in de gaten kunnen houden, dat geeft wel een veilig gevoel.

Als u het hiermee eens bent, aan welke voorwaarden zou zo'n toezichtstelsel dan moeten voldoen?

2. Dat er in een kleine kern minder voorzieningen zijn dan in een grotere kern is heel gewoon. Dat vind ik niet erg....ik kom toch wel aan mijn boodschappen en kom niets te kort.

Nee dat ik overdag en 's avonds veel alleen zit dat vind ik het ergste wat er is.

Als u het met deze stelling eens bent, ziet u dan mogelijke oplossingen?

3. Natuurlijk kan je iets overkomen zodat je direct hulp nodig hebt en dat maakt me angstig. Als ik zeker wist dat ik direct contact had met iemand als me iets zou overkomen zou dat een grote geruststelling zijn.

Als u het met deze stelling eens bent, hoe kun je dan zo'n contact organiseren?

4. Ik weet zeker dat er heel veel mensen in Hooge Mierde zijn die iets voor de ouderen willen doen, maar de vraag is of de gemeente of wij zelf daar geld voor over hebben.

Als u het met het eerste deel van de stelling eens bent, hoe zou u dan in contact willen komen met die vrijwilligers?